

Vorbirea deputatului dr. St. C. Pop,

rostită în Dieta dela 5 Decembrie.

(Urmare.)

Este însă o altă procedură, ce cu durere vă amintesc aici în fața țării. Erarul întrebunțează mapa aceasta nefericită, pentru a sili pe locuitori să părăsească locurile lor.

Cu toate îndrumările legilor despre arangiarea urbarială, se face astfel de procedură, ce în adevăr e necunoscută la noi.

Arată, cum bieții țărani au fost mutați din un loc în altul, cum după 50—80 de ani s'au trăzit fără pământ, cum în Vidra și în Neagra țărani, cari au locuit câte o sută de ani pe același loc, au fost alungați din colibele lor, iar cine n'a voit să se supună, aceleia i-s'a aprins coliba. La aranjare 40.000 de oameni au căpătat 70 de holde de pășune nici de o treabă. Continuă apoi:

Legea XIX din 1898 manipulează averii urbarialistilor o concrede urbarialistilor și tot odată aceasta lege dă pădurile urbarialistilor pe mâna statului.

E un moment înșămnat, că erarul a primit pentru manipulare proprie aceste păduri. Legea aceasta n'a urmărit alt scop, decât, ca îngrijirea acelor păduri să fie înaintată și ușorată. N'a putut să urmărească alt scop, nici din motivul căi erarul a cheltuit pentru pădurile urbariale și comunale câte un milion pe an. Fiește-care e deci în convingerea, că comunele urbariale nu mai dobândi au putut ajungând în posesiunea statului. Lucrul însă stă altcum. Urbarialistii au căpătat păduri fără nici o valoare; cea bună a exploatat-o comunitatea politică. Ce-a dat urbarialistilor, aceea era în o stare de tot tristă. A venit apoi comitatului, care ne luând în samă starea grea a acestor oameni, a întabulat în averea urbarialistilor cheltuielile de imanuare, accidentele pentru fondul paznicilor pădurii, așa că pentru acestea datorii ajungea la licitație propria lor avere.

E cert deci, că în Ungaria anual se cheltuiește câte-un milion sub titlul de a se susține pădurile urbarialistilor și a comunelor, de fapt însă se nimicesc acei oameni, a căror unic izvor de câștig e industria de lemn și prăsierea vitelor.

În astfel de împrejurări aceste comune nenorocite, cari sunt cele mai sărace, sunt amenințate de aceea mare primejdie, că-și vând toată averea. Și sunt convins, că dl ministru nu va suferi aceasta și va fi milostiv a lua la cunoștință înșinuările mele despre primejdia, ce amenință acelea comune.

Ce a urmat apoi după aranjare, este un mare gravamen contra administrației și reprezentanței

erariale de acolo, și dacă aceste gravamine le spun aici fără a face chestie personală, o fac crezând în iubirea de dreptate a dlui ministru de agricultură, care va scruta aceste rele și după puțință le va și sană.

Acei 40 de mii de oameni n'au pădure, n'au loc de pășune. Până acum au mai avut loc de pășune, ici-colo capătă și acum pe bani scumpi, dar partea covârșitoare a locuitorilor nu capătă; și comune, cum e Scărișoara, care are 3500 de locuitori, Albac, cu 5600 locuitori nu capătă loc de pășune, iar rezultatul — ce e foarte dureros — e, că cine umblă în aceste comune, numai în a 120 și 140-a casă va găsi vită, boi și într'adevăr omul e cuprins de mare groază văzând sărăcia, ce domnește acolo.

On. Dietă! M'am convins personal despre toate. Expunerile mele se bazează pe documente nu cumva să fiu învinuit, că fac propuneri din punct de vedere de partid.

Dacă s'ar zice, că aceste dispoziții le pretind interesele mai înalte ale erarului, omul deși cu inimă sângerândă, totuși s'ar liniști, crezând, că are statul folos.

Dar, Onor. Dietă, barbaria, ce se face, e în dauna erarului, ce din aceasta nu poate avea nici un folos, iar comunele se nimicesc cu desăvârșire.

Arată cum pădurile sunt în mâna firmelor străine ce nimicesc pădurile așa, că în decurs de trei, patru ani locuitorii 'nu vor avea nici o bucată de lemu pentru industria lor. Dacă poporul se duce la antreprenor, acela nu-i dă lemne bune, căci acelea le întrebunțează el și le exportează, ci cele rele, de pe locuri foarte stâncoase, de unde bieții locuitori cu chiu cu vai abea le poate duce la Aiud, Alba-Iulia sau Cluj, ca să le valoreze. Aici i-se spune că sunt rele, nu le poate cumpăra în preț, ce voesc să le vândă, capătă deci un preț atât de neînsemnat, încât abea pot să-și plătească cărăușia. Continuă apoi:

Ce se întâmplă deci acolo — mă rog de iertare dle ministru că le spun fără perdea — unde erarul vinde pădurile? În privința aceasta se întâmplă abuzuri, ce nu se pot descrie. Pădurarul în acei munți e ca un semizeu; îi merge cu mult mai bine decât unui jude de curie.

Acolo el poruncește, căci legea i-a dat aceia putere mare, încât provocându-se numai la jurământul depus, poate să arunce în temniță pe ori și cine. Se zice că pentru pedepsirea cuiva, se recere numai trei martori, cinstiți, și iată că în epoca luminii, când trebuie să fim atât de precauți la cumpănirea dovezilor, acel om de altfel incult, are putere așa de mare, însă pe baza jurământului poate să ia dela bietul om și ultima coaje de pâne.

Când regele se pregătea să facă o vizită regelui Greciei și se răspândi vestea, că se duce să ceară mâna princesei Maria de Grecia, Draga dorea din tot sufletul să se facă logodna, fiind în credința, că o asemenea căsătorie ar fi spre binele regelui Alexandru. Dar »frații noștri«, rușii, au împedecat această logodnă, trimițând imediat pe un mare duce al lor la Atena să se logodească cu principesa Maria, încă înainte de sosirea lui Alexandru acolo.

Această tinără femeie în decurs de doi ani a respins declarațiile pasionate de dragoste ale regelui Alexandru. Știa despre aceasta nu numai un prieten al regelui, ci în primul rând adjutantul lui, colonelul Cirici.

Odată în prezența acestui colonel, voiă cu tot chipul să înduplece pe dama de onoare a mamei sale, la o convorbire între patru ochi, care dorință Draga i-a refuzat-o cu hotărâre. Atunci colonelul s'a dus la regina Natalia și i-a spus că deși în cece privește caracterul doamnei Mașin nu e nimic de zis, totuși e inomis, ca Draga să fie depărtată dela Curte, căci tinărul rege s'a îndrăgostit la nebunie de ea.

Regina Natalia se duse imediat la fiu-seu și-l întrebă, dacă e adevărat ce a auzit.

Regele fu atât de indignat de tradarea adjutantului său, încât îl concediase imediat dela Curte.

Dar regina Natalia nu luă în serios dragostea regelui Alexandru față de Draga. Făcea haz de tot lucrul și-l tachină mult pe Alexandru. Când se convinsese de statornicia dragostei lui Alexandru, căută să folosească în interesul ei influința Dragei. Pe vremea aceea voiă cu tot chipul să zădărnicească mergerea lui Alexandru la Karlsbad — unde trăia tatăl lui, regele Milan — voiă să-l

Cum procede dl pădurar când dă slobozenie la tăierea pădurilor, pentru ce se cere permisie specială? E foarte dureros că trebuie să vă comunic astfel de lucruri dar le-am auzit dela o sută de oameni: »Vrei să duci lemne din pădurea erarială? — zice sârmanului țaran »atunci cu vitele tale vei căra fânul meu sau vei cosi la mine o zi«. Sau îl constrânge la alte servicii.

Nu mai în așa mod poate să ajungă la îngăduință să poată tăia lemnele. Până ce poate să valoreze lemnele trebuie să umble multe drumuri rele! și de ce? Pentru că comitatul, ce încasează câte 6 și 3 coroane dela bieții oameni pentru darea de drum, n'a tocmit nici un drum, așa că le trebuie să-și câștige de unde-va un bou, ca să le poată aduce până la Câmpeni.

Am intrat, on. Dietă, în unele case. (S'auzim, s'auzim! un glas din dreapta: În cercul dtale?) Scuzați, mă rog, nu în cercul meu: acolo candidatul partidului dvoastre nici n'a avut contra candidat. Mă rog să nu mă acuzați, că vorbesc de cei de acasă, căci e vorba despre o atare comună, care nu se ține de cercul meu, și m'aș foarte bucura, dacă deputatul celui cerc, ar asculta vorbele mele; să mă convingă, să adevărească, că mint. (Strigăte din stânga și stânga extremă: Cine acela?) Nu știu; cred, că Thorotzkai. (O voce din stânga: Nu Juriga?) Dacă pentru dvoastre on. colegi aceasta e o glumă predilectă, atunci nu v'oi iau în nume de rău.

Am umbla: din casă în casă; acolo poporul locuiește în colibe, în jurul casei nu-i nimic de cât pustiul. Nu găsești un purceles decât la a două-zecea și treizecea casă. Am intrat în casă și am fost izbit de un miros greu și am întrebat dojenitor: Pentru ce nu deschideți ferestrele, de ce nu lăsați să intre aer în casă, căci în aceste părți frumoase și sănătoase aerul e dzeesc! Mi-a răspuns: Privește la micul copilaș, n'am cu ce să-l acopăr, dacă deschid ușa, intră frigul și-l prăpădește. I-am spus: aici e pădurea și doar vreascuri puteți aduce. Atunci mi-au răspuns: Dacă a-și aduce acum vreascuri și dacă din horn ar eși fum, vine îndată dl pădurar, puternicul gonic și mă pedepsește, căci prima lui întrebare e, că cu drept am strâns uscăturile. Dar nu numai atât, pedepsește și pe bieții copii, dacă aduc uscături fără permisie.

Aceste stări există, dar ele nu-s demne de noi. (Mișcare. Rákosi Victor intrerupe). On. dn deputat, așa știu, că se ocupă și cu poezia și doar știe, căt au păcătuit domni mari contra legilor și s'au mântuit totdeauna spunând c'au fost constrânși s'o facă aceasta. Dar omul sârman, care e în mare strânțoare, și nu vrea să înghete, e dator să respecte cu stricteță legea în totdeauna: să cin-

Cum s'a dezvoltat dragostea între Regina Draga și Regele Alexandru.

— Memorii de Cristina Lunyevitza-Petrovici. —

Regele Alexandru în anul 1894 a vizitat pentru întâia oară pe mamă-sa în Biaritz. Atunci a făcut cunoștința Dragei.

Deși pe vremea aceea Draga suferea tot mai mult din cauza nespusei nedreptăți, ce-i făcea Natalia, totuși a luat parte cu plăcere la primirea lui Alexandru. În tinărul Alexandru admiră pe suveranul patriei sale, avea simpatie pentru el și compătimire, căci deși era rege, totuși era orfan în înțelesul strict al cuvântului. Părinții lui îl încredințaseră în grija unor oameni, cari nu-i erau nimic și cari puțin se preocupau de el.

Pe tinărul rege l-a primit mamă-sa cu intimitate și a știut să se folosească cu istețime de bucuria ce i-a cauzat mama-sa prin vizita lui, făcându-l s'o invite la o vizită în Belgrad. Această invitare avea însemnătate pentru Natalia, ca să poată dovedi lui Milan că a secerat victorie față de el.

În toamna aceleiași an regina Natalia a sosit la Belgrad și fiul ei a primit-o oficios și în mod festiv. Era cu ea și dama de onoare Draga, ea a descins împreună cu regina mamă în palatul cel nou. Tinerul rege, care ședea în palatul cel vechi de pe atunci, se simțea atras de Draga. La început sermana mea soră nici nu observă aceasta. Mai târziu însă, când era bătătoare la ochi simpatia lui, credea, că nu trebuie luat în serios și că din partea regelui e numai o nălucie copilărească.

Nu peste mult însă statornicia tinărului rege începu să-i facă griji și a se adânci în gânduri ne știind, ce să se facă?

înduplece să facă acasă cura de apă minerală. Dar toate încercările au fost zadarnice.

Când se reîntoarse la Biaritz, regina Natalia sili pe Draga să se așeze la biroul ei și să scrie regelui Alexandru că »la porunca reginei își ia și ea îndrăzneala a rugă pe M. Sa să vină la Biaritz«. Aceasta a fost prima epistolă pe care a scris-o Draga, regelui Alexandru.

Și regele Alexandru se duse la Biaritz, dar cu această ocazie mamă-sa îl primi cam rece, cu greu îi iertă că anul acesta petrecuse mai multe săptămâni cu tatăl-seu. Cu această ocazie, petrecând odată în Sachino, Draga se convinsese că amorul tinărului rege față de ea n'avea focul de paie al unei inimi tinere, ci e sentimentul adânc și pasionat al unei inimi credincioase. Ea, sârmana femeie, deși era frumoasă și tinără, cu sentimente profunde, n'a știut nici odată ce e adevărata dragoste și așa nu i-se poate lua în nume de rău, că era dornică de o asemenea iubire și că era nehotărâtă până când nu-și impuse cu stăruință să încurajeze pe regele în dragostea față de ea.

Nici nu s'ar fi abătut dela această hotărâre, dacă regele n'ar fi fost tocmai atunci în primejdia de a se înnece. Profesorul lui de înot voind să-l scape, s'a înnece el însuși.

Scăpat, regele s'a întors la Sachino și văzând bucuria Dragei, a rugat-o ca în amintirea acestei veselii, să lase s'o sărute. Draga nu s'a opus. Aceasta a fost prima lor sărutare.

Intr'aste situația Dragei pe lângă Natalia a devenit insuportabilă. Ex-regina era supărată mai ales din cauză că Draga nu s'a lăsat unealtă în mâinile ei.

Sora mea în Novembre 1897 a și plecat din Biaritz și s'a așezat la Belgrad. D'aici încolo a trăit pentru noi și pentru rege.

treacă legea, și să ceară marcă, dacă nu vrea să fie pedepsit.

Aceasta e icoana ținutului unde proprietarul mic e erarul, și unde erarul procede în așa mod. Mărturisesc în modul cel mai sincer, că nu scuz actualul guvern, la din contră dela acesta aștept sanarea răului. Dl ministru când i-au adus la cunoștință aceste date, a avut bunavoință a se spune, să lucre cu concetățenii lor în direcție economică (Vii aprobări) — dacă îmi aduc în aminte a spus-o în 24 Iunie 1906 — și dacă în direcția economică vor observa violențe, să i-se spună, vă asigur că nu se va feri a le scana. (Aprobări.) Cred că am citat corect. Intre astfel de împrejurări mă adresez către dl ministru cu deplină încredere.

Dar on. Dietă, aceasta încă nu-i nimica. (Ilustrație).

Eber Antal: Increderea nu-i nimic!

Stefan C. Pop: Declarațiile ori-și-cui le puteți da la îndoială, dar eu n'am dreptul să iau în dubiu declarațiile colegilor mei, căci n'am dreptul. (Aprobări.) Se poate, că erarul va procede de acum înainte mai corect, dar până acum au trimis acolo oameni cari nu se pricep de fel, cari vreau să joace rol mare și în tot locul voesc să facă același lucru. Cred, că ce e potrivit pentru că n-are, acela e potrivit și se poate acomoda și în lucruri stâncoase, pe vârful munților, ș'au făcut pădini de lăuc și acolo, unde n'aduc nici un folos. (Va urma.)

Din România.

Inaugurarea stațiunii agronomice dela Herăstrău. Sâmbătă, la orele 10 dimineața s'a inaugurat localul stațiunii agronomice, situat pe șoseaua Kasseleff, vis-à-vis de școala de agricultură.

Serviciul divin s'a oficiat la orele 10 jumătate de preoții bisericei respective.

După oficierea serviciului divin au vorbit dnii Corneliu Român, directorul stațiunii agronomice și Ioan N. Lahovari, ministrul domeniilor.

D. Roman, în discursul său a făcut istoricul agriculturii în România, a arătat însemnătatea stațiunilor agronomice în străinătate, a făcut istoricul singurei stațiunii agronomice pe care o are România și a arătat toate foloasele economice ce se pot trage din agricultură prin mijlocul stațiunii agronomice, care formează baza științifică a agriculturii naționale.

În a doua parte a discursului său, dl Roman arată îmbunătățirile de care stațiunea agronomică are absolută nevoie.

Dsa termină aducând elogiul M. S. Regelui, cel mai mare agricultor și protector al agriculturii române, și dlor Aurelian și Stoicescu, foști miniștrii de domenii, cari au dat un puternic concurs stațiunii agronomice și agriculturii în general, dlui Ioan N. Lahovari, secretarilor generali și dlor Nicoleanu și V. S. Brezeanu, directorul și șeful serviciului agriculturii.

Dl ministru de domenii răspunde, că cunoaște de deajuns însemnătatea stațiunilor agronomice, și că cunoaște toate progresele realizate de agricultura noastră națională prin mijlocul acestei instituțiuni.

Evident, adaugă dsa, că în țara românească agricultura trebuie să rămână temelie statului și de aceea trebuie să lucrăm în așa mod în cât cultura să fie cât mai națională, pentru ca rentabilitatea pământului să crească.

Se cuvine să se înființeze școli de agricultură, forme model și să se dea dezvoltare institutelor agronomice, pentru a îndruma mersul agriculturii pe calea progresului.

Dl Lahovari termină, aducând de asemenea elogiul M. S. Regelui, care a îndrumat atâta agricultură, cât și alte ramuri de bogăție ale țării pe calea progresului și urând Suveranului o deplină și grabnică însănoșare pentru fericirea țării.

Statistica pădurilor. Din statistica generală a pădurilor pe care ministrul de domenii o publică la finele lunii viitoare se vede că întinderea

totală a fondului forestier al României e de 2,755.755 ha, care se repartizează astfel: pădurile statului cu goluri cu tot 1,965.528 ha; pădurile comunelor și stabilimentelor publice 125.985 ha, pădurile domeniilor Coroanei 76,401 ha, iar pădurile particularelor 1,490.841 ha.

Intinderea cea mai mare o ocupă fagul 242,022 ha, stejarul 113.190 ha, bradul 85,302 ha, gornul 83,355 ha, molidul 61.931 ha și carpenul 60,164 ha.

Din străinătate.

— **Rusia.** Duma cea nouă nu va semăna cu cea veche. Cei 180 de cadeți cari au iscălit manifestul dela Viborg nu mai pot fi aleși; li s'a luat dreptul. Biuroul nu va fi din cadeți și nici majoritatea nu va fi a cadeților.

Vor fi mulți reacționari, dar și mulți revoluționari. Cine sunt reacționarii: Intâiu »bărbații cu adevărat ruși«, cari se fălesc cu 3—5 milioane de alegători, de și nimeni nu-i crede. Dar câți vor fi, vor face scandal în numele monarhiei și în potruva constituției. Al doilea »Octobriștii«, partid de guvernământ, partizani ai lui Stolipin. Vor avea sprijinul guvernului și mulți deputați în dumă. Vecini de Octobriști sunt »Narodnicii«, conservatori, dar antisemiți și în potruva naționalităților. Aceștia vor un minister respunzător către dumă.

Vine apoi partidul »inoirei pacinice« cu graful Heydee, principele Trubețcoi, Șipof, etc. Aceștia nu incuviințează politica violentă și nelegală a guvernului. Primesc, în unele condiții, exproprierea moșiilor mari. Ei cer libertatea conștiinței, a presei și a întrunirilor. Sunt oportuniști în chestia naționalităților; cer responsabilitatea miniștrilor. Sunt monarhiști, deci vor susține pe Stolipin în multe chestii.

Cadeții sunt mijlocii între partidul muncitorilor și cei ai »inoirei pacinice«. Partidul muncitorilor e pe față revoluționar, dar e gata a primi monarhia, dacă țarul se va lăpăda de orice putere; dar e mai mult de cât democrat. Acest partid va face stânga extremă împreună cu social-democrații.

Dacă astea trei partide vor mai avea majoritatea, guvernul o va disolva. Se înțelege însă, pentru a avea o Dumă în stare de-a lucra pacinic și a nu avea pretenții înaintate, guvernul va face toate stăruințele.

Totuși Duma viitoare rămâne o enigmă.

— S'au descoperit furturi de două milioane la căile ferate siberiene.

— Dela topitoria din Irucț s'a furat aur de 90.000 de ruble.

— Stolipin ar fi declarat, că va disolva Duma, dacă nu-i va fi pe plac și că garantează creditorilor europeni ordinea și plata regulată a anuităților.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Decembrie 1906.

— **Starea sănătății regelui Carol.** Citim în »Patriotul«: Starea sănătății Suveranului continuă să se îmbunătățească din zi în zi.

M. Sa a părăsit patul și a manifestat dorința de a primi în persoană, comisiunile de răspuns la mesagiul Tronului ale Corpurilor Legiuitoare, cari va avea loc Duminecă, în ziua de 3/16 Decembrie v.

— **Dar de Crăciun.** »Narodny Listy« din Praga primește știrea că vorbind cu delegații membrii ai Casei Seniorilor din Austria, M. Sa Monarchul și-a exprimat dorința ca drept dar de Crăciun să poată da popoarelor sale, în foaia oficioasă, legea sufragiului universal.

— **Invățături maghiare despre expoziția din București.** — este titlul seriei de articole scrise de Barna Endre în »Erdélyi Hirlap«, pe baza cărora a scris violentul seu articol profesorul universitar dr. Apáthy. Minciunile și intortochiările cele mai îndrăznețe sunt fondul acestor articole, luate toate ca »dovezi ale trădării Valahilor«.

Se ia ca »trădare« că scriem Wien, Sibiu, Simleu etc. Se afirmă că am trimis la expoziție hărți oprite (pentru cari în România s'ar închide orice învățator, aici însă le folosesc toți), »Cartea de aur« de T. V. Păcățianu e prezentată Ungurilor ca »operă oprită fiindcă agită contra statului«, și totuși figurează la expoziție... Ne așteptăm să-și declare război României! »Enciclopedia« dlui Diaconovich e prezentată ca cea mai monumentală operă, pentru a dovedi că Românii d'acii nu sunt prigonii, — și în felul acesta: cu minciuni și stupidități e hrănit publicul maghiar ardelean de mai multe zile și o să fie într'una, căci presa maghiară are libertate deplină pentru a ne ponegri și calomnia.

— **Societatea de lectură »Andrieu Șaguna«** aranjează ședință publică Mercuri, în 29 Novembre v. 1906 în memoria Marelui Arhiepiscop Andrieu în sala cea mare a »Seminariului Andrieian« (Sibiu.)

— **Hirotonire.** Prea S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, a hirotonit întru preot pe Alexandru Drimba, ales preot în Ceteș.

— **Alegere de preot.** În comuna Cuesd din tractul Pesteș, Marți în 21 Noemvrie, la »Intrarea în bis.« s'a îndeplinit postul vacant de preot fiind ales cu unanimitatea voturilor dl Ioan Tr. Filip. Felicitări!

— **Varjassy Lajos.** Sub acest titlu ziarele locale făcând cunoscut trecerea la pensie (de sălă, bucuros!) a lui Institoris Kálmán, fac propagandă ca Aradul să aleagă primar pe Varjassy Lajos, ceea-ce desigur se va și întâmpla.

— **Zăpadă.** Azi noapte a căzut întâia oară zăpadă pe teritoriul comitatului nostru.

— **Necrolog.** Maria Șerban, văduva preoteasă a răposatului și de pie memorie Simeon Popovici, a distinsului paroch al Bichișului, a încetat din viață în Bichiș la 29 Novembre la ora 1 din noapte, după împărtășirea cu sfințele taine ale muribunzilor, în adâncă etate de 88 ani. Scumpele rămășițe ale răposatei s'au așezat spre vecinică odihnă în 1 Decemvre n. la 9 și jum. înainte de amiază.

— **Spiru Costuri a murit otrăvit.** Sub acest titlu »Românul dela Pind« scrie:

Dela Salonic primim următoarele: Asupra morții martirului Costuri am aflat o veste foarte gravă: el a murit otrăvit.

Un funcționar turc, om conștiincios mi-a declarat cele ce urmează: M'am transportat imediat la fața locului, când am auzit detunăturile de revolver. Am auzit că Spiru Costuri era rănit cu un glonte și l-am dus la farmacia greului Rosides, ca să fie pansat și să esaminăm rana lui. Desbrăcându-l am văzut, că el nu era rănit la spate, ci numai la șolduri și că rana lui nu prezintă nici o primajdie de moarte. De altfel însuși rănitul nu se simțea așa greu. Vorbea foarte ușor și nu suferea de vre-o mare durere. Era convins, că se va vindeca și răspundea cu cea mai mare seninătate la toate întrebările autorităților.

A fost pansat la farmacia lui Rosides și apoi transportat la spitalul comunal.

Nu-mi venea să cred, când am aflat, că el a murit. Era cu neputință ca cineva, mai ales un om tânăr și robust ca dânsul, să moară de o rană așa de puțin primejdioasă.

Bănuesc, dar, și sunt convins, că omul acesta

Iconostase noi, precum și renovări după specialitate **Schmidt János,** se execută cu cea mai mare conștiințiozitate la zidarul de biserici **Budapesta** IX. Soroksári utca 40. Fondată la anul 1888.

a fost otrăvit la farmacia grecului Rusides, ori la spital, unde e fost îngrijit tot de doctori greci ori grecmani. În tot cazul, e ceva necurat la mijloc, și moartea acestui om n'a putut proveni din rana primită.

Lucrul s'ar dovedi pe deplin, dacă s'ar dispune desgroparea cadavrului și facerea autopsiei.

Și apoi faptul, că grecii, cari la-u omorât, s'au grăbit să-l inmormânteze la cimitirul lor, confirmă aceste bănueli fondate.

Rămâne ca familia să ceară desgroparea, în cazul acesta adevărul va eși la iveală.

Eu repet, că Costuri a murit otrăvit.

— **Apa amară „Igmândi“** alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

— **Revisite școlare**, măpi, globuri, mașine de cumpuț, revisite fizice și geometrice se pot căpăta la librăria lui Jngusz J. és fia. Arad, str. Weitzer János.

Economie.

Arad, 11 Dec. 1906.

Echou la »Din exemplul altora«!

Cetind în numărul ultim al »Revistei Economice«, articolul »Din exemplul altora« asupra căruia atrag atențiunea colegilor mei, mi-a venit în minte un articol scris de un dascăl și apărut nu de mult în »Tribuna« din Arad, care cu puține schimbări se potrivește de minune la funcționarii de bănci. Aș putea întocmai ca dascălul înșiră multele, multele recerinte și puținele... zis în limbajul de bancă, aș putea face bilanțul brut și apoi bilanțul anual de încheiere. Nu o fac fiindcă nu am curaj, mi e însu-mi mie frică că se va încheia cu perdere mare și voi fi silit a cere contra mea concurs ca să nu fiu pedepsit pentru concurs fraudulos. Promit însă, că voi reveni asupra bilanțului material și intelectual al funcționarilor de bancă și voi documenta, că cel material se încheie cu perdere. Voiu lăsa apoi la buna apreciere a celor competenți.

Acum doresc numai a declara că, da, nu-i de prisos, ci chiar suntem siliți și datori nouă înși-ne a ne concentra pentru a ne asigura relațiile de existență — fiind relațiile de drept și viitor subordonate relațiilor de existență. Ne-având gândul traiului fiind viitorul asigurat, relațiile de drept, rol și poziție în societate ne vom putea și vom ști a ne eluța, și 'n cazul acesta, calificația de sine se va ridică. Așa însă: cu gândul la traiu, vai și vai!

În timpul din urmă în fiecare zi poți ceti cum să organizează toți funcționarii, fie acei privați, fie de stat. Dacă cei de stat se organizează în reuniuni, cărora, abstrăgând dela toate, cel puțin penzia li-e asigurată, apoi cu atât mai vârtos suntem noi avizați la organizare.

Fiecare coleg are cunoștință despre înființându reuiniune »Solidaritatea«. Oare în cele multe secțiuni ce se vor face, nu am putea cere și noi o secțiune a funcționarilor?

Deci dragi colegi, fiecare să-și spună cuvântul, fiecare să se pună pe lucru. Un gând să fim, reciproc să ne ajutăm. De fapt, să nu fie numai luptă pentru simbric, ci numai și numai pentru ce ni-se compete. Vom ținea cont de toate împrejurările și nimic nu vom cere ce nu ni-se poate da.

Unde-i unul, nu-i putere.

Pe lucru deci!

Un funcționar de bancă.

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

Crema Aphrodite

nesticăcioasă și fără unsoare vindecă în cât-va zile cușura rană pistrui, cosurile, roseat mânelor și obrazului, arsura de soare, și face pi-le netede ca catifeană. Acest medicament recomandat de toți medicii, în-decă mai sigur decât orice al-fie opăreala, căel nu produce coșuri (comedo).

Săpunul - de - Aphrodite

face fața fragedă, plăcută și tânără; femeile mai în vârstă încă îl între-băințează împreună cu crema, pentru-că întinereste.

Un borcan de Crema Aphrodite 1 cor., un borcan mare 2 cor., un borcan de probă 70 de bani. — Săpunul de cremă Aphrodite 1 coroană. — Pudră (în 3 culori) cu sau fără grăsime 1 coroană, cutie mare 2 coroane.

Spiritul pentru păr AL LUI BASCH e medicament sigur contra căderii părului și mătreații; costă 2 cor., o sticlă de probă 1 cor.

Syr nervinus

comp. „BASCH“ e cel mai bun mijloc contra tu-urilor boalelor de nervi: contra durerii de cap neuragice, stăni lunii de nervi, oboșelii, în omniei etc.; contra boalelor de sânge și de oase: a anemiei, clo-rosei, rachitismului (boala englezească) etc.; contra boalelor de inimă și sero-fulesel.

E probat de foarte bun la reconva-lescenți.

O sticlă 2 coroană.

Antisutin Basch e foarte probat contra asu-dării mâinilor și picioarelor. O sticlă 1 coroană.

Esența gastrală a lui Basch e leac sigur contra lipsei de apetit, contra dureții de stomach, contra coliciei, întrebunțată împreună cu praful lui Basch înceată durerile, întărește stomachul, conținește răgăială; e bun după mâncare ori bă tură multă. La boala mai în-delun ată să poa e folosi pilulele curățitoare de sânge ale lui Basch.

1 sticlă de esență 1-20 cor., 1 sticlă mare 3 cor., 1 cutie de praf 1 cor., — 1 cutie de pilule 1 cor., 7 cutie 6 cor.

Sirupul de sulfoquaiacol al lui Basch, singur el ajută la tuse, roșeață, la boalele de piept și de plămâni, contra tusei măgăești, la junghii în coaste la năuș etc. Acest sirup face să crească ar-utat a tru-tului, vin-decă tusea, seupatul și asuarea de noapte. Pe lângă sirup aj tă foarte mult **CREAȚUL DE PIEPT ALUI BASCH**.

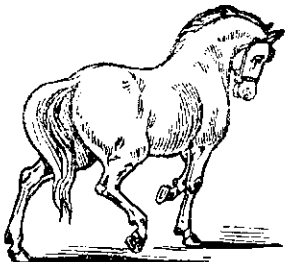
1 sticlă de sirup 2 cor. Mai mult de 4 sticle se trimet franco. 1 cutie de ceaiu 1 cor., 1/2 de cutie 50 fil.

Spiritu lui Basch contra reuma-tismului și podagrei e indispensabil ecu-nomilor, pădurarilor, tu-știlor etc. după e tuor-are prea mare; el vindecă foarte repede junghirile din mâni și din picioare, du-rerea de mijloc, năsfăturile etc.

1 sticlă 1 coroană, 1 sticlă mare 2 coroane.

Praful de vite

al farmacistului Basch e de r comandat tuturor e onomilor ce-ru tusea și uraș tu-rile ghin-urilor la cai; la vite coruțe, porci și oi pentru curățire și poftă de mâncare. În-tăreș e, ajuta mistui-rea și împiedecă să se umfle. Vacii e oau lapte mai bun și mai mult după el.

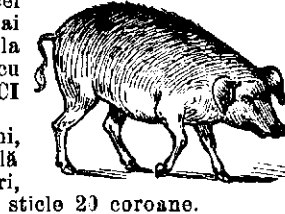
1 cutie 70 fileri; 11 cutii 7 coroane, franco.
Restituțiions-fluidul lui Basch e bun la boi, cai și vaci contra po-dagrii, umflătu il vinelor, umflăturilor etc. E de recoman, dat să se fre e caii și boii după muneă multă cu acest fluid vestit, căoi astfel își recăștiga premirile și de-via sprinteni. 1 sticlă 2 coroane, sticlă de probă 1 coroană.

Praf de vaci

face să crească pofta de mâncare și curăță sângele. E eschis să dea vaca lapte alb-ăstru ori cu sânge, nici nu să umflă v ca. E de lipsă la schimbare de nutreț. 1 cutie 1 cor.; 1/2 de cutie 60 bani. La compărători mai mari rabat.

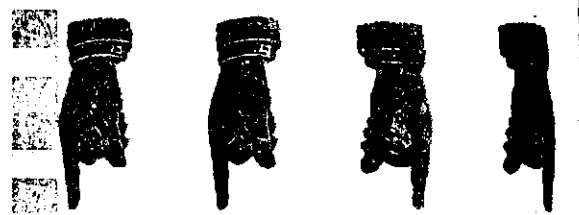
Praf de porci

e cel mai bun de îngrășat porci, până la 250 te chile. Acesta împreună cu **PICĂTURILE PENTRU PORCI** alui Basch li păzește de boale. 1 cutie de praf 70 de bani, 11 cutii 7 cor. franco. — 1 sticlă de picături de porci 70 fileri, 12 sticle 6 cor. franco; 50 de sticle 20 coroane.

Toate preparatele au marea îngerului.
Comandele de peste 6 cor. le trimete franco:

farmacistul **Basch Ernő** Az augyalhoz
NAGYBECSKEREK, GABNA-TÉR.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

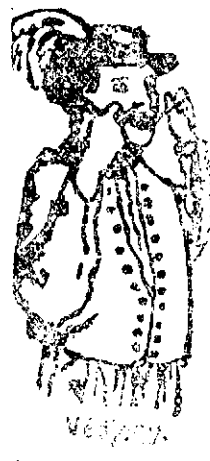
recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!

Hajdusági Bajuszpedrő.

Pomadă de mustață DE HAJDUSÁG!

Mustața e frumoasă dacă întrebuințezi pomada Hajduság!

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muștelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efect se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit pr lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimite 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratis

Mai mulți de o mie de medici renumiți comandă și comandă pacienților

Balzumul reșesc contra podagrei și a reume recunoscut mai bun medicament de la treaga lume.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. Angă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FÁY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că am ventat un medicament, unicul, ce nu-i strică pentru pielea feței.

Ștind că toate alifiile de pău'acum pentru înfrunșarea feței stricăcioasă, după multă străduință mi-a succes, se inventez un medicament nesticăcios. Nu conține mercurul, prin urmare:

Crema Fáy e unica nesticăcioasă contra pistruiilor, junghilor și alte boale de piele.

Crema Fáy delătură ori ce beșicătură, peciugini și ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbărciturile, fața pielii o face fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercurul, și este nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsouroase, e în formă de spumă cu miros plăcut și nu face să lăucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține soare și suplinește bine pudră.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpuric. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței

corespund trei culori, de schisă nrul 8, roșie nrul 8 și roșie închis nrul 18, deci la comande rog să vă provocați la număr. Acestea alifi sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința și se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Să de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori blonde, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înasprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor, e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și astmei.) — Iarna-i deosebi pe vremea, când e noros mulți sufăr din tuse, respinare ne-gulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale il istoneșc pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează **Picturile Senega pentru piept.** Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerie atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție »Coloniale«. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate de acest soi. Înceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Freacă gingivale cu ele, durerile de dinți provenite din ori ce cauză, netează la moment. O sticlă 70 de fil.

FARMACIA GROSZ NAGY FERENCZ DEBRECZEN.

La toate comandele liferarea se face cu reîntoarcerea poștei în întreaga țară.

Livrantul de lumini de ceară a diecezei catolice din com. Blbor și Silágy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef pregătitor de lumini de ceară
NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucată 4.80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămăie din Egipt, prima 2.40 Cor. secunda 1.80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de fori în cano de tinichea indeosebi pentru biserici. Klgr. 96 fil. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o esecut prompt, pachetare nu se cmpută și dela 5 Klgr. în sus expediția e francată.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Miere și ciară galbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul împreună cu fliditățile aparținătoare 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

este unicul medicament cu efect în po-triva diareii copiilor.

Bucata cu 10 fileri.

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuin-țează cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mân-care, nutrirea și mistuirea; întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot fo-losi fiindcă are deosebită influință asupra singelui și formărei oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la spițaria lui

Barcsay Károly

Szeged, Széchenyi-tér 12.

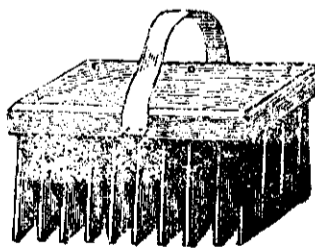
Distinsă la expoziția millenară în 1896.

Fabrică de perii a lui
Oblát Lajos

Budapest, VII., Damjanich-utca 7.

Fabrichează tot felul de perii, precum: de oțel, aramă și din coame de rimători.

Correspondență în limba maghiară, germană și franceză.

TELEFON 39-01.

Catalog gratis și franco.

TELEFON 238.

TELEFON 238.

Paltoane pentru dame după moda cea mai nouă

Cojoace pentru femei

Paltoane pentru fete

în prețuri foarte scăzute.

Radó Gyula,

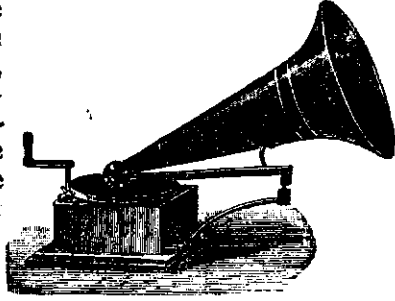
MAGAZIN de HAINE pentru FEMEI.

vis-à-vis cu biserica Minorităților.

Nici la o familie nu-i iertat

să lipsească gramofonul!

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus Gramophon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari, dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duple mare asortiment. Noutăți Gramophon suruitor! Ilustrate cu cântece și note, bucata 20 cr. Catalog ilustrat despre Phonograph, Gramophon și Automate se trimite gratuit și scutit de timbru. Prin e-c tot felul de plăci întrebuințate sau le schimb după plac. Cel mai ieftin isvor de ajustare pe acest teren în întreaga Ungaria

Tóth József,
comerciant de gramophone
Szeged, str. Könyök nr. 3.

Correspondență în orice limbă!
Nouii plăci românești!

Puțin venit, mare circulație!

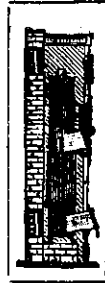
Nu este un cadou mai frumos decât un gramophon.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui

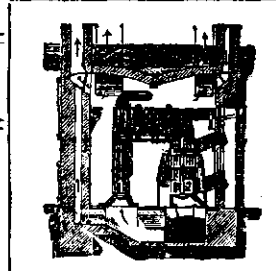
KOCH JENŐ

Budapest, V., Bâthory-utca 9.

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, biserici, teatre, hoteluri etc.

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Catalog despre cup-toare Meidinger la dorință trimit gratuit.

Planuri pentru aranjamente de încălzire din centru se fac gratuit.

Rosenberg József
BAZAR
În piața SZABADSÁG
(lângă cafeneaua Pölzl).

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că

EXPOZIȚIUNEA DE GRĂCIUN

a bazarului meu din piața Szabadság

s'a deschis din ziua de azi. — Despre buna calitate și cantitate ori și cine se poate convinge.

Cu stimă:

ROSENBERG JÓZSEF.

Mare asortiment de GRACIUN și ANUL NOU.

Colorator de sticlă

MAYBÖHM KÁROLY

Budapest, VI., Országbiró-u. 33.

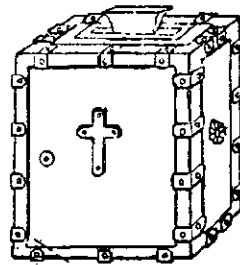
Primește spre efectuare lucrări artistice. — Mustre trimit gratis și franco. La dorință călătoresc și la fața locului pe spesele mele.

Fabrică de casse de bani și tresore a lui

GELLÉRI ÉS SCHULLER

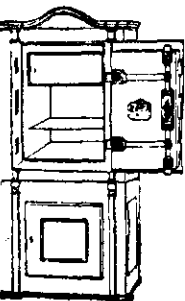
Budapest, VII., Dob-u. 63.

Se fabrică: casse de bani scutite de foc și spargeri paxe de bani pentru biserici, dulapuri

(scrine) pentru biblioteci și păstrarea documentelor, pentru matriculanți, odăi și scrine cu pereți îmbrăcați în otel.

Mare magazin permanent. Catalog gratis și franco.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. ARAD Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut SINGER și MINERVA.

Unient magazin de renumitele mașini de cusut

● PFAFF. ●

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

În magazin se află mare asortiment de gramofone și plăci.

— Condiții de solvire foarte avantajoase. —

